

Remissvar

Fi2023/01508 - Promemorian Förslag om sänkt skatt på plastbärkassar inför budgetpropositionen 2024

2023-05-15

Remissvar från Håll Sverige Rent

Sammanfattning

Först vill vi konstatera två saker:

- Sverige har, liksom alla andra EU-länder, ett mål om att minska förbrukningen av plastbärkassar för engångsbruk från 90 per person och år 2019 – till 40 per person och år 2025.
- Anledningen till det målet är att plastbärkassar är ett vanligt och skadligt skräp i naturen.

Innan skatten på plastbärkassar infördes fanns ett frivilligt system, där försäljare av plastbärkassar uppmanades att själva försöka påverka deras kunder att välja bort plastbärkassen till förmån för en kasse som gör mindre skada på naturen om den blir skräp.

Men, trots de frivilliga åtgärderna minskade inte förbrukningen i den takt som krävdes för att nå målet till 2025. Därför infördes 2020 en skatt på plastbärkassar och de blev avsevärt dyrare för konsumenten. 2021, året efter införandet av skatten, hade förbrukningen minskat till 14 plastbärkassar per person och år. Alltså långt under det mål vi satt upp. Sett ur den synvinkeln en mycket framgångsrik åtgärd.

Av ibland svårbegripliga skäl, har det sedan förts en mycket högljudd och aggressiv kampanj för att ta bort skatten.

Håll Sverige Rent förespråkar inte en åtgärdsmetod före en annan. Däremot är vi mycket angelägna om att den minskning som har skett, och som gör att Sverige klarar målet med bred marginal, inte försvinner och att vi återgår till en ohållbar konsumtion av plastbärkassar.

Vår förhoppning är att perioden med skatt har etablerat ett nytt konsumentbeteende, som inte direkt återgår till hur det var innan.

Anledningen till att det är viktigt för Håll Sverige Rent är också anledningen till varför målet sattes från första början. Plast i naturen är skadligt för både djur, natur och människa. Plastprodukter som hamnar i naturen bryts ner till mindre och mindre bitar, mikroplast eller nanoplast, som riskerar att påverka både ekosystem och enskilda individer. Forskare har hittat mikroplast i våra blodomloppet och bröstmjölk och hjärnan hos djur. Vi anser att det föranleder ett politiskt riskminimeringsarbete. Plasten i naturen måste minska.

Vi vet också att plastbärkassar är ett vanligt skräp. Undersökningar och skräpmätningar underskattar systematiskt mängden plastbärkassar, på grund av dess egenskaper: de är lätta och flyger i väg i vinden. De fastnar i buskage eller hamnar i vattendrag, i stället för att ligga kvar på den plats där de slängdes. Och det är ofta på de platserna; i parker, i stadsmiljö eller längs vägar, som själva skräpmätningarna genomförs.

Trots en systematisk underskattning i mätningar hittades tiotusentals plastbärkassar i Sverige i den nationella skräpmätning som 2020 utfördes av Naturvårdsverket.

Oavsett om regeringen avser att kraftigt minska eller helt ta bort skatten på plastbärkassar bör man beakta följande ekonomiska realiteter:

Konsumentbeteendet är påverkat. Konsumenter har de senaste åren vant sig att betala en högre kostnad för en plastbärkasse. Att behålla en lägre skatt och låta intäkterna från den skatten sponsra förebyggande arbete för att minska nedskräpning tycker vi vore lämpligt.

Håll Sverige Rent ser en risk med att försäljarna av plastbärkassar utnyttjar det nya konsumentbeteendet för att själva ta ut en högre marginal på plastbärkassar. Därför har Håll Sverige Rent inlett en dialog med försäljarna om att en eventuell marginal på plastbärkassar bör sponsra förbyggande arbete mot nedskräpning.

Att en plastbärkasse säljs om en engångsprodukt, men är egentligen en flegångsprodukt. Den håller för att användas om och om igen. Det motiverar ett högre pris.

Vänliga hälsningar

A handwritten signature in black ink that reads "Johanna Ragnartz". The signature is written in a cursive style with a large initial 'J'.

Johanna Ragnartz

VD, Håll Sverige Rent